

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-ISKEJJEL SEKONDARJI 2010

Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni
Taqsima tal-Assessjar Edukattiv

IR-RABA' KLASSI

MALTI

HIN: Saghtejn

Isem: _____

Klassi: _____

ISTRUZZJONIJIET LILL-ISTUDENTI:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub/a.
2. Ortografija, punteġġjatura, sintassi, ideat u prezentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.

GHALL-UŻU TAL-GHALLIEMA

SKEMA TA' MARKI

Mistoqsija	A	B	Ċ	D	E	F	Ġ	Total
Marki	10	20	4	8	8	30	20	100
Marki tal-istudent/a								

KUMMENTI

SILTA GHALL-ISTHARRIĠ

Aqra sewwa din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet dwarha:

Il-karozzin Malti għandu storja qadima hafna, għax l-antiki dejjem jithadtu fuqu. Kull fejn kienu jmorru, kienu jew jimxu jew inkella jikru karozzin. Darba l-karozzin kien qisu *t-taxi* tal-lum, imma ma kienx għali daqs kemm hija *t-taxi* illum. Mid-dehra kulhadd kien jista' jasal iħallas għalih. Kulhadd kien jista' jaffordjah. (*par. 1*)

Imma l-karozzin ma kienx jgħagġel daqs *it-taxi* tal-lum, żgur, għax żiemel wiehed mhux se jlahhaq ma' tmienja jew għaxra jew iżjed li jgħidu li jkollha karozza f'żaqqa, jew fir-roti, jekk mhux fil-magna. (*par. 2*)

Il-karozzin sabiħ meta jiġri, għax tisimgħu minn seba' mili 'l bogħod bil-hoss tar-roti tiegħu jduru u l-ħadida dawra tond tar-rota tħokk mat-tarmak – jekk ma tkunx qalghetu x-xita. Meta jiġri xi girja, speċjalment meta jkun tiela' xi telgħa u ma jkunx irid jieqaf, tarah jieħu r-rankatura u jibda għaddej qisu għafrid, bil-qanpiena ddoqq. Għax x'inhu karozzin jekk ma jkollux qanpiena ddoqq? Anke l-*Greenfields* jafuh dan, għax isemmuh fil-kanzunetta tagħhom. (*par. 3*)

Il-karozzin u l-qanpiena jmorru flimkien. Anke ż-żiemel miskin. Illum niħassruh iż-żiemel għax jaħdem sigħat twal, jiġbed hafna nies, imur fejn jgħidulu, ma jistax jara laġenba imma 'l quddiem biss, u ma jistax jinżel bil-qiegħda. Dejjem marbut bħal ħabsi. Imma għax tghid, naħseb li ż-żiemel jieħu pjaċir jiġri girja, itajjar ir-ragħwa, iferfer widnejh bil-ponta, u jagħti b'saħħtu kollha mal-art bin-nagħal biex itir. Flok itir jimxi aktar ħafif. Għax iż-żiemel qatt ma kellu l-gwienah ħlief fil-mitoloġija. (*par. 4*)

Żiemel mhux bħal ieħor. Il-kuluri dejjem imżewġin differenti. Min għandu sarvetta 'l hawn u min roqgħa hemm, min bl-abjad u min bil-kannella jew bl-iswed. Iż-żiemel għandu għajnejh ikellmuk, u ħomor, ħomor. U xi ngħidu għal snien li jhobb iberraq u jqarmeċ biex jurik kemm hu b'saħħtu? Is-saħħa taż-żiemel qiegħda fi snien, almenu minn hemm jagħrfuh. (*par. 5*)

Maż-żiemel imur il-kuċċier u ġeneralment il-ftit kuċċiera li baqa' kollha għandhom daqsxejn umoriżmu, sakemm ma tpaqqilhomx jew ma jitlagħlhomx. Imma għax għandek tittantahom, kif jagħmlu xi wħud? (*par. 6*)

(kitba ta' Norbert Ellul-Vincenti)

A. FEHIM IT-TEST

(10 marki)

1. Isem xieraq għal din is-silta hu:

(a) *It-Taxi* ____; (b) *It-Turisti* ____; (ċ) *Il-Karozzin* ____ . (marka)

2. Ma' xiex inhu mqabbel il-karozzin fl-ewwel paragrafu?

_____ (marka)

3. Għaliex il-karozzin ma jgħrix daqs *taxi*?

_____
_____ (marka)

4. Skont l-awtur, kif tinduna li jkun għej karozzin?

_____
_____ (marka)

5. Liema oġġett ifakkarna ħafna fil-karozzin:

(a) iż-żiemel ____; (b) il-qanpiena ____; (ċ) ir-roti ____ . (marka)

6. Skont is-silta, min għandu kanzunetta li titkellem dwar il-karozzin?

_____ (marka)

7. Aġhti żewġ raġunijiet għaliex, skont l-awtur, għandna nithassru liż-żiemel tal-karozzin.

(a) _____

(b) _____ (2 marki)

8. Iż-żiemel minn xiex jingħaraf jekk ikunx b'saħħtu jew le?

_____ (marka)

9. L-uniku żiemel bil-ġwienah li nafu bih hu dak li nsibu:

(a) fil-mitologija ____; (b) fil-kampanja ____; (ċ) hdejn il-baħar ____ . (marka)

GRAMMATIKA U MORFOLOĠIJA

1. Kompli l-kelma skura fil-vojt billi tagħzel il-parti nieqsa minn taħt. (Ara l-eżempju)

(a) L-ajruplan **supersoniku** hu ajruplan li jtir b'heffa kbira.

(b) Il-*player* **inter** _____ skorja żewġ *goals*.

(c) Il-ġebel **mega** _____ ta' Haġar Qim hu ġebel kbir ħafna.

(*nazzjonali; soniku; litiku*)

(2 marki)

2. Imla l-vojt bil-verb skont l-għerq fil-parentesi u iktbu fil-vojt. (Ara l-eżempju)

(a) Malli daqqet il-qanpiena, it-tfal **hargu** (*ħ-r-ġ*) mill-iskola.

(b) Meta jkun bnazzi, Għawdex _____ (d-h-r) sewwa mill-Mellieħa.

(c) Il-folla _____ (*ċ-pċ-p*) ħafna malli rat lill-president fit-tieqa tal-palazz.

(2 marki)

3. Aghzel il-**kongunzjonijiet** it-tajbin mil-lista u imla l-vojt bihom.

(Aghzel minn dawn: **u**, *billi*, *ma*, *għax*, *jew*, *biex*, *meta*)

It-turist hareġ mil-lukanda **u** mar il-belt. Hu rikeb karozzin _____ idur dawra. It-turist ha gost ħafna fil-belt _____ ra dawk il-ħafna knejjes u palazzi sbieħ. (2 marki)

4. Kompli **l-avverbju** skont kif mitlub/a fl-aħħar tas-sentenza. (Ara l-eżempju)

a. Il-karozzin faċilment jgħaddi mit-toroq dojoq tal-belt. (*faċli*)

b. Hareġ b _____ biex jara aħjar x'kien ġara. (*kontra ta' ġewwa*)

ċ. Lill-għalliem tal-Franċiż nifhmu per _____. (*perfett*)

d. It-tabib wasal m _____ fid-dar tal-marid. (*bla telf ta' żmien*)

(3 marki)

5. Ikteb dawn is-sentenzi mod ieħor filwaqt li żzomm l-istess tifsira. (Ara l-eżempju)

a. Il-ħalliel seraq il-ktieb. **Il-ktieb insteraq mill-ħalliel**

b. Ġino xtara r-rota l-ħamra. _____

ċ. Tammy sabet il-misluta. _____

(2 marki)

LESSIKU / VOKABULARJU

6. Sib minn *paragrafu 1* kelma li tfisser ***jista' jhallas għalih***. _____ (marka)

7. Flok il-kelma _____ (*par. 2*) nistgħu niktbu l-kelma **jikkompiti**. (marka)

8. Il-kelma **tarmak** (*par.3*) hi ta' nisel: Semitiku __; Rumanz __; Inġliż __. (marka)

ANALIŻI TESTWALI

9. Il-kelma għafri (*par.3*) qiegħda tirreferi:

(a) għall-karozzin __ (b) għall-awtur __ (ċ) għall-kuċċier __ (marka)

10. Il-frazi _____ (*par.5*) tfisser li ż-żiemel għandu għajnejn sbieħ li jiġbdu lil kull min iħares lejhom. (marka)

SINTASSI

11. Qiegħed **il-punteġġjatura** fejn suppost.

Kemm tigina biex iddawwarna dawra mal-kottonera staqsa kevin borg lix-xufier tal-*minibus*.

_____
_____ (4 marki)

Ċ. L-ASPETT SIMBOLIKU FL-ISFOND LINGWISTIKU POPOLARI (4 marki)

IDJOMI U QWIEL

(i) Sib żewġ idjomi minn dawn is-sentenzi u iktibhom fil-kaxxi ta' taht.

Is-sur Mejlak, raġel tal-flus, iddeċieda li jaqbeż qabza sa Sqallija bil-katamaran. Qalbu hebritu li kien se jieħu gost. Imma l-baħar kien imqalleb u, sa ma waslu, qala' fwiedu, l-aktar x'hin kienu bejn sema u ilma. Imma malli daħlu fil-port ta' Catania, is-Sur Mejlak ha r-ruħ.

(a)

(b)

(ii) Fisser fi kliemk dawn il-qwiel. (*Aghżel it-twegibiet tajba mil-lista ta' taht.*)

(a) Toqtol żewġ għasafar b'gebla waħda: _____

(b) Il-mistoqsija oħt il-għerf: _____

(i) tafdux għal kollox; (ii) jekk tistaqsi, titgħallem; (iii) min jgħaġġel, jiżbalja; (iv) tagħmel żewġ affarijiet f'daqqa; (v) bil-flus tagħmel kollox, (vi) isma' minn min hu ta' esperjenza.

(i) Proza / Dramm**L-Isqaq**

(5 marki)

1. Min jirrakkonta l-ġrajja tar-rumanz *L-Isqaq*? Din jirrakkontaha _____.
2. Fejn kienet toqġhod il-familja ta' Stejfen? Kienet toqġhod fi _____.
3. Lil min kien iħobb Stejfen? Hu kien iħobb lil _____.
4. F'min waħħlu l-ewwel meta Lugrez instabet maqtula? Għall-ewwel waħħlu fi _____.
5. Għalkemm kienu jiġġieldu bejniethom, kif kienu jgħixu n-nies tal-isqaq?
Dawn kienu jgħixu qishom kienu _____.

Anestesija

(5 marki)

6. It-tifel tad-dramm ma' min mar jara ċ-ċirku Terros? Hu mar jara ċ-ċirku _____.
7. Tal-ġelati, x'tip ta' ġelat tah lit-tifel? Dan tah ġelat _____.
8. X'juru l-bejġiegh tal-ġelati u dak tas-sold xelin? Dawn juru li fid-dinja dejjem issib nies _____.
9. Ma' min għamel ħbieb it-tifel waqt li kien fiċ-ċirku? Hu għamel ħbieb _____.
10. Kif miet it-tifel fl-aħħar tad-dramm? _____.

(ii) Qawsalla: Referenza għall-Kuntest

Aqra din il-poezija ta' Ġoġ Borg u wieġeb il-mistoqsijiet ta' taħt:

Il-Bejġiegh tal-Gazzetti

Għall-bejġiegh
tal-gazzetti fuq Kastilja
min ma jixtrix
ma jeżistix.

Izda
hu għandu ommu d-dar
u għalkemm gazzetti ma tixtrix
u ma taqrax għax ma tarax,
għalih hi kollox
u biha,
id-dinja ma taqax.

1. X'kien ix-xogħol tar-raġel imsemmi fil-poezija? Hu kien _____ (marka)
2. Fejn kien jagħmel dan ix-xogħol? _____ (marka)

3. Għaliex ommu ma kinetx tixtri gazzetti? _____ (marka)

4. Il-vers “*id-dinja ma taqax*” hi: (a) similitudni __; (b) metafora __; (ċ) anafora __. (marka)

5. Għid, fi ftit kliem, għaliex *Il-Bejjeġh tal-Gazzetti* ta' Ġorġ Borg turi rispett fil-familja.

Din turi rispett fil-familja għax _____

_____
_____
_____ (4 marki)

(iii) Qawsalla: Komponent Letterarju

(12-il marka)

Agħżel **wahda** minn (a) u (b) u ikteb madwar **100 kelma** dwarha fuq karta separata.

(a) Kultant il-membri tal-familja mhux dejjem juru rispett lejn xulxin. Dan jidher ukoll f'xi xogħlijiet li studjajt marbutin mat-tema **Rispett fil-Familja**. Agħżel **erba'** xogħlijiet minn din it-taqsimu u għid kif tnejn juru rispett waqt li t-tnejn l-oħra juru nuqqas ta' rispett.

JEW

(b) Hafna drabi l-poeti u l-kittieba l-oħra jipprotestaw kontra dak li jaraw hażin jiġri madwarhom. Mit-tema **Protesta** agħżel erba' xogħlijiet li fihom il-poeti u l-kittieba jipprotestaw kontra dak li jaraw hażin fis-soċjetà ta' madwarhom u ikteb dwarhom.

Ġ. KOMPONENT

(20 marka)

Agħżel **wiehed** u ikteb madwar **300 kelma** fuq karta separata.

1. Is-safar
2. Il-marċijiet fil-festi tagħna.
3. F'daqqa waħda nstemgħet twerżiqa fid-dalma tal-lejl.... Kompli din l-istorja.
4. Kliem ix-xiħ zomm fih, jgħid il-Malti!
5. Fuq tal-linja
6. Il-kompjuter: biex naħdem jew biex nilgħab?

